

mod dette Lovforslag, er opadgaaende eller nedadgaaende; men det kan ikke være skjult for Noget, at der er en saadan Bevægelse i Folket mod Loven, og det kunde vel ikke skade, om man lod Tiden vise paa en utvetydig Maade, om den er stigende eller synkende. Men Grunden, hvorfor jeg har anseet det for min Pligt at tage Ordet i denne Sag, er den, at vi staae ved et bestemt Statsretsspørgsmaal. Det, som for mig vil være et Hovedspørgsmaal i denne Sag, det er Kirkeministerens Stilling til Grundlovens § 75 — den gamle § 80, — der siger: „Folketirkens Forsatning ordnes ved Lov.“ Og nu maa den høierverdige Minister ikke møde mig med det Svar: Vi have en Forsatning; thi det Svar vilde kun være et Ordspil. Det er ganske det Samme, som om man i 1847, naar man bad om en Forsatning, havde svaret: I have jo en Forsatning. Ja, det vidste vi; vi vidste, at Kongeloven var der, vi vidste, at der var et uindskrænket Enevælde, og naar man bad om en Forsatning, og der blev svaret os: „I have jo en Forsatning,“ saa var det at give Stene for Brød, thi Enhver vidste, at de Vedende bringte Ordet Forsatning i en anden Betydning, end naar man svarede dem: I have en Forsatning. Og ganske paa samme Maade gjælder det her. Naar Grundloven siger: „Folketirkens Forsatning ordnes ved Lov“, saa har denne Bestemmelse sin alvorlige, ved hele den europæiske Culturudvikling, ved Forholdet mellem Stat og Kirke bestemt hævdede Betydning, og et Hovedsynspunkt ved dette Lovforslags forfattede Behandling er derfor under vore nuværende kirkelige Forhold: hvorledes staaer den høierede Minister gennem det overfor den Opgave, som ved Grundloven er sikket Rigsdagen og Regjeringen? — Hvad nu angaaer denne Grundlovsbestemmelses Betydning kan jeg i det Vesentlige henholde mig til den Grundbetragtning, som er udtalt af det høierede 4de Medlem for Kjøbenhavn (Schmann.) Enhver udtaler sig selvfølgelig paa sin Viis, men jeg maa sige, at der efter min Mening var Sandhed i Meget af, hvad han sagde, og saa der, hvor han udtalte sig ironisk, og det høierverdige Medlem (Vindesbøll), som ikke vil erkende, at han er „cureret“, vil dog maa-

ste tillade mig at svare, at dersom det ikke er, fordi han ikke trængte til at cureres, saa troer jeg, at Folkethingslægen ikke vilde være uvillig til at fortsætte Curen. Den omtalte Grundlovsbestemmelse er naturligvis ikke et Sværd, som er i Stand til at kæmpe alene; der skal Kræfter til at føre det, og jeg veed, at til Syvende og Sidst afhænger det af det danske Folk, om det vil adlyde denne Grundlovsbestemmelse. Jeg veed, at det afhænger jo til Syvende og Sidst af det danske Folk, om den skal blive til Sandhed eller ikke, om dette Grundlovslofte skal blive indfriet; men lies ihjel skal det ikke, og jeg paastaar, at det er en alvorlig Sag, hvis man tilsidst slyder en Grundlovsbestemmelse, som er reen, klar og utvivlsom, tilside. Vel veed jeg, at der gives Mænd, for hvem jeg personlig har megen Agtelse, som virkelig nu i god Tro sige sig selv og Andre, at denne Bestemmelse betyder ikke Andet, end at Kirkens Forsatning ikke kan ordnes ved kongelig Anordning; jeg veed, der gives saadanne meget hæderlige og høitagtede Mænd, som for Alvor paastaar, at dette er den omtalte Grundlovsbestemmelses eneste Betydning. Men jeg veed ogsaa, at dette har aldrig været og er ikke Grundlovsbudets Mening; det er ivertimod, min fulde Forvisning, at slige Meninger kan man kun nære, naar man ikke har været med i den Tids Forhandlinger, naar man ganske har undraget sig deres Paavirkning, eller naar man beherskes saa stærkt af personlige Ønsker og Meninger i modsat Retning, at man ikke kan eller vil tvinge disse Ønsker under Lovens Tugt. Enhver, der har en levende Erindring, eller som opfrister sin Erindring om den hele Bestemmelses Tilbliven, Enhver, som nærværende sig Alt, hvad der om den er blevet forhandlet og er blevet sagt af alle Kirkeministre, den ene efter den anden, selv f. Ex. af Kirkeminister Vorgen, hvad der derom er sagt af andre Medlemmer, selv f. Ex. af Pastor Grundtvig, maa være paa det Reene med sig selv om, hvad denne Grundlovsbestemmelses virkelige Betydning er. Nu kan jeg tænke, at man vil svare mig: Men hvortænge skal man da gaae og vente? Hvortænge skal dette Krav paa Ordningen af Kirkens Forsatning forhindre kirke-